

VERSCHIJNT

Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIËN

Van één tot zes regels f 1.00.
Voor elken regel meer 0.15.
Behalve de 35 ota. zegelgeld.

WOENSDAG 28 SEPTEMBER.

UITGEVERS-DIRECTEUREN:

JOH. NOMAN en ZOON, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden f 2.50.
Voor de overige steden des Rijks 5.00.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indië:

VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen,
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement f 60, Ned. Cour.

BERIGT.

De Uitgevers vestigen de aandacht van den handel het algemeen en van de lezers dezer Courant in het bijzonder op de rubriek *ADVERTENTIËN* in dit Dagblad.

Overal in ons vaderland in aanzienlijken getale worden beloven Advertentiën, in deze Courant tegen zeer billijken prijs geplaatst, door de duizende lezers, maar wie onder de oogen komen, de vruchten, welke men van Advertentiën verwacht.

Berigten van geboorte, huwelijk en overlijden worden door de uitgevers, gratis, in de Indië opgenomen.

JOH. NOMAN EN ZOON.

Het adres der Tweede Kamer, in antwoord op de Troonrede, werd gister met algemeene stemmen aangenomen. Meer behoeft niet gezegd te worden, om het ewijs te leveren, dat dit adres moet beschouwd worden als elke bepaalde kleur ontdaan te zijn.

Dit is echter het geval niet geweest met de discussiën, die daarvoor gevoerd zijn geworden, en wij nemen ons voor, hare bijzonderheden wat van meer nabij na te gaan.

Als algemeene uitkomst moet evenwel vooropgezet worden, dat de discussiën, met uitzondering van den steeds traillerenden heer VAN LIJNDEN in bedaarden en gematigden geest zijn gevoerd geworden, met de kennelijke bedoeling om niemand, zelfs niet in de verte, te kwetsen; de Minister van Koloniën nog vóór het einde van het jaar heeft aangekondigd de indiening van wetsontwerpen tot regeling en herstel van het muntstelsel en tot vaststelling van het reglement op het beleid der regering in Ned. Indië, en dat de Minister van Binnenlandse Zaken, in even bepaalde bewoordingen, toegezegd heeft de aanbidding van de wet op het ambestuur vóór Nieuwjaar en die op het onderwijs vóór het einde der zitting. Wij hopen, dat deze beloften zullen worden nagekomen.

Vier redenen komen in de gevoerde discussiën ter sprake. De heer VAN LIJNDEN, die de discussie over koloniale aangelegenheden, waarbij de heer STORRE zulk een belangrijke rol maakte; het amendement van den heer BOSSCHA, dat, aangenomen zijnde, een échec is geweest voor den heer VAN HALL, die zich daartegen krachtig, met onafzienlijke zelfverzet heeft; en het amendement van den heer GROEN, dat, almede aangenomen, op zich zelf betekenend is, maar wiens redevoering, bij deze gelegenheid uitgesproken, eenige opzettelijke beschouwing verdient.

De heer VAN LIJNDEN behoort tot de hardnekkigste der anti-revolutionnaire heeren dezerzijds die allen, over het algemeen, de April-beweging maar niet uit het hoofd kunnen zetten. Het is niet vreemd. In die beweging heeft deze partij kracht en leven gekregen; zeldzaam, zij gevecht hebben; zeldzaam, een gelegenheid worden aangeboden; zoodra die beweging de vergatheid schijnt te naderen, gevoelt die partij ook dat zij haar levensgeest gaat verliezen. Alleen in de opraking van kerkelijke twisten en van al wat daarmede in verband staat, en zij haar dweepend schijnleven rekken, en zoodra kritische vraagstukken van algemeen belang op het tapijt worden gebracht, om 'herschenschimmen' en 'windmolens' te vervangen, wordt door die partij al het mogelijke aangewend, om het land toch maar op nieuw in den zandigen poel van onderlinge veete af te trekken. Ter verwekking van dat doel waagde de heer VAN LIJNDEN onder eene liefelijke, eigenaardig anti-revolutionnaire beweging. Het kwam dien heer voor, dat toen de Troonrede gewaagde van de ondubbelzinnigste, hartelijkste bewijzen van genegenheid en gehechtheid, die het volk aan den Koning, de Regering op niets anders dan op de feesten, die er dagen te Utrecht gegeven, als bezegeling van het verleden sedert April. Onbegrijpelijk scheen het dien

zelfden heer toe, dat de Troonrede zou hebben durven of kunnen bedoeld hebben andere bewijzen van genegenheid en gehechtheid, elders dan te Utrecht en vroeger aan den Koning gegeven. De bewijzen van genegenheid en gehechtheid bij voorbeeld, waarmede de Koning overladen werd bij zijn vertoef naar Amsterdam, Rotterdam, Breda, Groningen, en elders, waren vóór den anti-revolutionnairen heer VAN LIJNDEN van geenerlei beteekenis. Alleen Utrecht, alleen het verdragzame Utrecht mogt zich beroemen, den Koning lief te hebben, en welke provincie of welke stad des Vaderlands ook zou durven onderstaan te beweren, dat die liefde ook elders wordt gedeeld, zij zou door den Heer VAN LIJNDEN op eene gevoelige wijze worden teregt gezet. Die Heer was dan ook uitermate verontwaardigd; dat de Commissie, belast met de redactie van een ontwerp-adres op de Troonrede, de vrijheid had genomen, om aan het geliefkoosde Utrecht, de bakermat aller mogelijke Nederlanderachtigheden, dat privilege van genegenheid en gehechtheid jegens den Koning te ontnemen; en met edelen strijdust beziel, brak zijn toorn los over de vermetelheid der Commissie, die aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal durfde voorstellen te verklaren, dat de Koning ondubbelzinnige bewijzen van genegenheid en gehechtheid telken reize — dus zoowel vóór, als gedurende en na de April-beweging — van de zijde der Natie ontvangt.

Zulk een anti-nationaal bestaan was inderdaad — wij erkennen het gaarne — voor een echt anti-revolutionnaire gemoed niet te verkroppen!

Hoel! Men zou beweren, dat ook andere steden dan Utrecht den Koning bewijzen geven van genegenheid en gehechtheid?

Hoel! Men zou voedsel geven aan het denkbeeld, dat het Volk aan den Koning gehecht was geweest onder het bestuur bijv. van het Ministerie THORBECKE?

Hoel! De Tweede Kamer zou weigeren, door eene plegtige verklaring te beloonen al de offers, die Utrecht zich had getroost, om zich dit privilege van de heeren der anti-revolutie en der tegenovergestelde rigting waardig te maken?

Hoel! — en dat was het ergste, want het zou zijn de genadeslag voor den woelzieken invloed der *gauchistes*. De Tweede Kamer zou ook al de sponsoren van den Minister van Justitie willen gebreken, en zelfs geen assie meer willen weten van de aanleiding tot de komst der tegenovergestelde rigting van het bewind. Niet één enkel woordje hoe klein ook, niet één enkel *vultramontaansch overmoedige*; niet één enkel *greepje in het Staatsgezag van mijn Vaderland* zou in het adres worden neergelegd, om later, onder den gezegenenden broekas-atmospheer van de *Nederlander of de Fakkel*, tot nieuwe geschillen te kunnen gedijen?

Waarlijk: het kon er voor de anti-revolutionnairen zoo niet door, en de Heer VAN LIJNDEN *n'est bien mérité... DU PARTI*, door tegen eene zoo anti-nationale poging te velde te trekken, die het verraderlijke middel scheen te verbergen, tot doeding van alle woeling, die tevenslicht die *gauchistes* den troonrede.

De Heer VAN LIJNDEN vond het verschrikkelijk, dat van de tegenovergestelde rigting niets is gebleken in de Troonrede, niets blijken zou in het adres der Kamer, en dat de Natie welligt zou uitroepen: *Rien n'est changé, il n'y a que quelques ministres remplacés.* Men ziet, de anti-revolutionnaire kampvechter komt er rond voor uit. Wat de natie verlangt en wenscht, namelijk, dat steeds meer en meer moge blijken, dat de April-beweging is geweest eene quaestie van personen, opdat het stelsel behouden blijve; waarvan het vaderland zoo heilrijke vruchten heeft mogen plukken; — dat verlangt de anti-revolutionnaire partij niet. Zij wil omkeering, afbreking van 't geen is opgebouwd, verandering van stelsel. Wij daarentegen hopen, dat men het Ministerie niets anders zal kunnen te laste leggen, dan dat het, onder de leus van *tegenovergestelde rigting* persoonlijke narcisisme en persoonlijke ijdelheid heeft bevredigd; maar niet de handen slaat aan het stelsel, welks schitterende nitkomsten het Ministerie zelf, in elk zijner tot dusver

geopenbaarde handelingen en woorden *gestaafd* heeft en *gehuiddigd*.

Dat schijnt ook, en wij hebben het met genoegzaam opgemerkt, de verzoenende geest geweest te zijn, waarin de Tweede Kamer haar adres heeft opgevat. Mogt die geest van verzoening spreken en de *gauchistes* van de natie ontwikkelde onzer staatsinstellingen duurzaam zijn.

En zóó is het verklaard, dat de Tweede Kamer, door verwerping van het amendement van den Heer VAN LIJNDEN, maar volstrekt niet wilde verklaren, dat Utrecht het privilege bezat, om uitsluitend den Koning lief te hebben; maar dat de Kamer van oordeel was, dat zij hulde deed aan de waarheid, wanneer zij verklaarde dat *telken reize*, dus: altijd, overal, de Natie aan haren Vorst ondubbelzinnige bewijzen van genegenheid en van gehechtheid gegeven heeft, geeft en geven zal.

Wij verwachten wel een treffend klaaglied over deze anti-nationaliteit in de *Nederlander*. Maar het wordt dagelijks meer blijkbaar, dat wanneer de anti-revolutionnaire partij in asch en rouwe omwandelt, het Vaderland gegrondede reden heeft, om zich over zijn toestand te verheugen.

Onder het opschrift: *Nederland onder Franschen invloed gebracht*, schreven wij den 8sten Mei het volgende:

„Meer en meer schijnt het zich te bevestigen, dat fransche invloed een werkzaam aandeel heeft gehad in de gebeurtenissen der laatste weken.

„Men verhaalt, dat de heer d'André, fransch gezant te 's Hage, zich meermalen ontverden heeft betoond over den gang van zaken hier te lande, en met eenige belang heeft, bij het vorig Ministerie, zoo weinig waardering te hebben gevonden van de zegeningen, die de *Coup d'Etat* van 2 December over de wereld heeft uitgestort.

„Het is bekend, dat de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich verleden zomer verstoort heeft, eene conventie over den nadruk af te wijzen, door Frankrijk ernstig geëischt. Nederland moest voor die onvoorzigtigheid, hoewel die gedurende vier à vijf maanden verontken te zijn van de tegenwoordigheid des franschen gezants te 's Hage. Die strafvoetening had voorzeker minder lang geduurd, indien slechts de regering, door den eeren of anderen naam van *amende honorable* had willen doen over de handelingen der Kamer. Men zegt, dat de afgetreden Minister van Buitenlandsche Zaken echter daartoe niet was te bewegen; integendeel te keunen gaf, dat er aan eene hervatting der onderhandelingen kon gedacht worden, zoodra men te Parijs gezind mocht zijn, toe te geven aan de regstmatige verlangens, die de verwerping der conventie in de Kamer hadden te weeg gebracht.

„Toen nu, des ondanks, en dus zonder dat van hier de gewenschte stappen waren gedaan, de heer baron d'André naar 's Hage werd teruggezonden, schijnt men te Parijs van gevoelen te zijn geweest, dat deze grootmoedigheid van den Keizer wel met het een of ander blijk van onderscheiding jegens Frankrijk, dezerzijds kon worden bejegend. De Minister van Buitenlandsche Zaken echter bleef, naar men zegt, voor alle dergelijke insinuatien doof, evenzeer als voor de herhaalde klachten, die moeten gedaan zijn over het nitstellen en verkoopen alhier vóór Frankrijk verboden vlagschriften.

„In een woord: de weinige ingenomenheid van de *gauchistes* met het tegenwoordige regeringsstelsel in Frankrijk schaalde in dit oogenpunt tot eenige belangrijke gebeurtenissen. De *gauchistes* mannen moesten aan het bewind komen. Tevens moest, indien mogelijk, aan het liberale beginsel den kop worden ingedrukt. Dit tweeledig doel is, voor het oogenpunt, bereikt; en zoo zijn wij, dank zij de morele hulp door franschen invloed geboden, eene schrede nader tot den franschen modelstaat genaderd.

Wij zijn thans in de maand September.

Met het oog op de bezorgdheid, die in België heerscht omtrent de bedoelingen van Frankrijk en op de *vredelievende Staatkunde*, in de Troonrede vermeld, constateren wij:

dat Fransche officieren ons kamp bij Zeist hebben bezocht,

Nederlandsche officieren eene contra-visite in het Fransche kamp hebben gebracht,

van weerszijden die officieren met ridderschap zijn begiftigd,

de Fransche minister van Buitenlandsche Zaken verheven is tot ridder grootkruis van den *Nederlandschen Leeuw*,

de Fransche tijdvak in Toland, en thans adjudanten des Konings zijn gezonden, om den Keizer der Franschen op de reis naar noorden van Frankrijk te complimenteren, en in ontvangst te nemen vestbare geschenken, door NAPOLEON III aan den Keizer gegeven.

Leert de geschiedenis niet, om voor Frankrijk, als vlijend vriend zoowel als opzettijk vijand, op zijne hoede te zijn?

Men schrijft, aldus zegt de Tijd, uit Brussel aan het Journal d'Anders:

God weet of onze inwendige quaestien niet door ernstiger overwegingen in den vreemde, betreffende de Oostersche zaken en die welke zich er aan verbinden zijn verwekt geworden. Gij zult mij misschien vragen: wat hebben wij gemeens met het Oosten? Is mogelijk dat ik mij bedrieg, maar ik verbeeld mij dat de oostersche quaestie in haren schoot het lot van vele Europeesche Staten draagt. Zie hier ter dier zake een skekdoet, welke doet zien welk verband die quaestie met ons land kan hebben. Een hooggeplaatst belgisch ambtenaar verhaalde onlangs, dat zeker diplomaat beweerd had, België, bij het eerste kanonschot in het Oosten, zou overrompeld worden. Daarop werd, gelijk de ambtenaar versterkte, door België aan de groote mogendheden een nota gezonden, die zich haastten, dengene krachtige vertoogen te doen, wien het betrof. De nitslag dier reclamatie was het afleggen eener ontkenenis door den diplomaat.

Van eene andere zijde kunnen, een onlangs in Frankrijk omtrent het huwelijk van den Hertog van Brabant uitgegevene brochure en zekere artikelen in de Fransche dagbladen doen zien, in welke betrekking wij tot de Oostersche quaestie staan.

Ook in Nederland houdt men zich met die quaestie ten aanzien der belangen van het land bezig. Men vreest er de eene vrijheid na de andere te zien schenden, om tot eene ontevredenheid aanleiding te geven, die zou kunnen uitbarsten bij gelegenheid van een Oosterschen oorlog, waarin de meeste groote mogendheden zouden gewikkeld zijn; eene omstandigheid, waaruit misschien voor Frankrijk de gelegenheid zou geboren worden, om zich in de Nederlandsche zaken te mengen. Napoleon III zou zijn recht kunnen doen gelden op de Hollandse kroon, die door zijn vader gedragen werd, alvorens zij aan het Huis van Oranje door het Heilig Verbond werd opgedragen, gelijk de Napoleontische dynastie de Orleansche in Frankrijk heeft vermenen. Het is waar, België had zich er tegen verzetten, maar hoe? Ongetwijfeld door zich van Vlissingen en Antwerpen meester te maken. — Wat ik nu wil bewijzen is het gevaar, dat door de Oostersche quaestie voor onze politieke en commercieele onafhankelijkheid zou kunnen geboren worden.

Buitenland.

ENGELAND.

Men verneemt niets nadets, wegens het voornemen, dat Lord Aberdeen zou hebben aan den dag gelegd, om uit het ministerie te treden; zoodat men dit voor een beursgerucht begint te houden.

— Uit den staat der bank van Engeland over de met den 17 dezer geëindigde week, blijkt, dat zij toen voor 22,321,920 pd. sterl. banknoten in omloop, en voor 15,862,398 pd. sterl. gereed geld in kas had; dat is op het eerste cijfer eene vermeerdering van 224,240 pd. st., en op het tweede eene vermindering van 388,954 pd. st., in vergelijking met den vorigen weekstaat. Evenwel heeft het bestuur niet noodig geacht, het disconto op nieuw te verhoogen, en daarentegen, zoo als men weet, aangekondigd, dat de Bank gedurende eenige weken op onderpand van Engelsche staatschuld-brieven geld zal voorschieten tegen slechts 4 pet. rente. — Aan de Londensche graanmarkt blijven de graanprijzen zwaare, men had er intusschen uit Odessa berichten van den 12 dezer, volgens welke aldaar de tarwe vrij was en de markt voor dit graan in eene duurzame stemming verkeerde. Er waren te Odessa in de laatste vier weken 250 schepen aangekomen, en echter bleef de aanvraag van schepen voor de Middellandsche Zee schier even levendig, terwijl de scheepsvracht slechts weinig was gedaald.

FRANKRIJK.

In de jongste dagen zijn aan vele bladen in de hoofdstad en de departementen waarschuwingen gerigt, geroezzaam alle ten gevolge van redeneringen over stof-felijke belangen, waaruit van opdrijving van prijzen der levensmiddelen en desgelijks zou blijken.

— Het eskader, dat voor Cherburg lag, zal tot in het kanaal eener oefeningstocht doen, en zich bij de Maas van H. H. MM voor Boufogne bevinden. Daarna zal het naar Cherburg terugkeeren.

— In de jongste veertien dagen is de gezondheids-toestand van Parijs zeer verbeterd.

— De Fransche bank heeft den 23 beslist, dat het nog niet noodzakelijk was, het disconto te verhoogen. Men verhaalt bij gerichte, dat zij over eene leening van 100 miljoen in Engeland onderhandelt.

BELGIE.

De Septemberfeesten hebben weder het ongunstige weder zwaar geleden.

— De hertogin van Orleans en H. D. zonen hebben

(Brussel, 23 Sept.) reis naar Duitsland voornemen. — Het getal der scheepvaart, dat zich uitwaaert naar Amerika inschiet, is zeer aanzienlijk. Dinsdag 21 Sept. zijn er niet minder dan 700 aangekomen, en met nacht er nog 500.

— Het regeringsblad meldt, dat de heer G. van der Stoep, die aan Dalthazar overges word toegeschreven, aan de Academie en de koninklijke commissie voor de geschiedenis zal onderwerpen.

PRUISSEN.

Aan het dagblad van Keulen wordt uit Berlijn, onder dagteekening van den 22sten dezer, het volgende geschreven: «De Koning heeft een niet onbelangrijke gifte geschonken voor de vervaardiging van een Nederlandsch Woordenboek, hetwelk zoowel de in Vlaanderen als de in Nederland in zwang zijnde woorden zal bevatten en welke samenstelling gelijk men weet, van wege het Nederlandsch-Belgisch taalcongres ondernomen is. Het is te wenschen dat ook andere Duitsehe vorsten op gelijke wijze hunne belangstelling toonen in dit wetenschappelijk werk, hetwelk in zijn eind-deel en gevolgen eene duitsehe onderneming is.

ZWITSERLAND.

In welke verlegenheid Zwitserland door de dwangmaatregelen van Oostenrijk gebragt wordt, blijkt ook uit een besluit van den Bondsraad van den 22 dezer. Daarbij wordt eene som van 5000 francs toegestaan, om het vervoer van 12000 centenaars kolen uit de omstreken van Mendrisio en Lugano, in Tessin, naar Magadino en van daar over het Lago Maggiore naar het buitenland, te bevorderen. Het geldt een voortbrengsel van Tessin, hetwelk door de afsluiting van de Lombardische grenslinie zijn natuurlijken uitweg naar Varese en Como verloren heeft, en waaraan de Bondsraad thans in het belang der gebreklijgende bevolking eene nieuwe markt wil openen.

OOSTENRIJK.

De Koningskroon van Hongarije met de daartoe behoorende versierselen zijn op het koninklijk slot te Ofen in bewaring gelegd.

Het meer van Velenez zal, naar het voorbeeld van het Vlaamsmeer, worden droog gemalen, waarvoor een uitbreidende uitgestrektheid gronds zal worden aangekondigd.

TURKIJE.

Er zijn geen nadere berichten over het Oostersche vraagstuk, dan die, vermeld in het telegraphische bericht (gisteren door ons medegedeeld) uit Konstantinopel, van den 15 Sept. Dat bericht wordt van andere zijden bevestigd; zoodat men het er voor houden mag, dat de verschijning van eenige Engelsche en Fransche schepen, voor de Turksehe hoofdstad eene gunstige werking op de bevolking aldaar gehad heeft. De rust blijkt er niet gestoord te zijn.

Aan den anderen kant wordt van den 22 uit Weenen gemeld, dat het er verre af is dat de Conferentie aldaar ontbonden is; dat integendeel de heer von Tihoff, vroeger Russisch gezant bij de Porte, uit Berlijn te Weenen is aangekomen, om aan de onderhandelingen betrekkelijk de Oostersche zaak deel te nemen.

— De parisische bladen van den 25 zijn het zeer onzeker over den staat van zaken in het Oosten; de Constitutionnel kiest bepaaldelijk de zaak van Turkije, de Debats vindt den toestand bedenkelijk; de Paris gelooft nog altijd dat de vrede zal behouden worden.

Opmerkelijk is, in de tegenwoordige omstandigheden de taal van het Oostenrijksche blad de Lloyd's, dat zich tegen eene verdediging van Turkije uitspreekt. De ongunstige berichten (gegt dat blad) welke het verlangen, om de Oostenrijksche grenzen tegen Turkije in stand te houden, in het Oostenrijk. Een magt, dan Rusland, kan eene deeling van Turkije, eene wezenlijke verkorting van zijn ongeschonden bestaan, anders dan als eene gebeurtenis van onberekenbaar nadeel beschouwen.

— Er is in de laatste dagen veel gesproken over het ligchaam der Uléma's of vertolkeren te Konstantinopel. Een dagblad bevat daarentrent de volgende bijzonderheden:

«Mahomet heeft geen priesterschap ingesteld. Elken Moselman is het voorged het gebied te zeggen. Doch daar de Koran in het Arabisch geschreven is en niet mag vertaald worden op straffe van heiligschennis, heeft zich eene vereeniging van geleerden gevormd, die het Arabisch kennen en met luider stemmen het gebied in de moskeeën oplezen, als voorgangers voor de geloovigen, die in eene taal hielden, die zij niet of althans zeer onvolkomen verstaan. Deze geleerden of geleerden heeten uléma's; en zij, die verlangden uléma's te worden, worden sofa's genoemd. Men begrijpt ligtelijk, dat de uléma's het niet laten blijven bij het voorlezen van het gebied en uitleggen van den Koran; zij vertolken dien ook; en daar bij de Mahomedanen, de godsdienstige

wet met de burgerlike zamenstem, geven de uléma's zich den naam van vertolkeren. De Groot-Mufti het hoofd der wet, maar het werkelijke hoofd uléma's, die den naam draagt van Scheich-Ul-Islam, regtens minister van Justitie.

«De Scheich-Ul-Islam heeft onder hem, voor provincie een karakter, of voornamen uléma, die provinciale hoed der justitie is. Al de karaskiers wo te Konstantinopel bij den Scheich-Ul-Islam en vo met hem den raad, aan wien in buitengewone omstandigheden den Sultan eene fetva vraagt, dat is e verklaring, dat de bevooren maatregel niet strijd is met den Koran. Nadat de vraag of vragen den Scheik-Ul-Islam gesteld zijn; antwoorden de Ule met ja of neen als eene jury, en de beslissing wordt vervolgens den Sultan medegedeeld. Daar nu eene dore verklaring een bedrijf is, dat gewoonlijk door een f wordt voorafgegaan, en eenige Uléma's zich waarschijk voor den oorlog hebben verklaard; zal dit aan ding hebben gegeven, dat in de telegraphische depe der vorige week werd gemeld, dat den Sultan de ke was gegeven om afstand van den troon te doen, of veldtocht aan te vangen, zal het niet anders zijn.

«De tegenwoordige Scheich-Ul-Islam is een man en gematigd man, maar van zeer vast karakter, en die hem kennen, zijn overtuigd, dat hij geene s van opstand van de zijde der Uléma's zou dulden; ligchaam, in het geheele rijk uit omstreeks 30,000 sonen bestaande, is verlichter dan men gewoonlijk in Westen denkt, en voert geene stelselmatige tegenste tegen de hervormingen; mits deze zijne personele bel gen niet raken. Het is overigens bezield door den groe eerbied jegens en het grootste vertrouwen op zijn teg woordig hoofd. De Scheich-Ul-Islam is van de pe van den tegenstand, en zijn invloed op den geest Sultans, is duidelijk genoeg, dan dat de Uléma's zou behoeven te vrezen, dat de Divan de grenzen o schrijde der inwilligingen aan den vredelievenden g van Turkije's Bondgenooten godaan.»

Binnenland.

Staten-Generaal.

Eerste Kamer.

Z. M. heeft op het Adres van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, ter beantwoording van de Troonrede, het aan

Mijne Heeren!

Ik verzoek U aan de Kamer uit Mijn naam dank te gen voor dit adres van antwoord.

Het doet Mij vertrouwen, dat ik bij de Kamer in werking zal blijven ondervinden voor alles, wat het wel des Vaderlands kan bevorderen.

Tweede Kamer.

Staatsbegroting voor het dftentjaar 18

EERSTE HOOFDSTUK (Hogezak Konings).

ENIG ARTIKEL. 1ste Afdeling. Kosten van H. H. R. f 600,000; 2de Afdeling. Kosten van de Koninkl. Wed f 150,000; 3de Afdeling. Kosten van de Koninkl. Pale f 50,000; totaal f 800,000.

TWEEDE HOOFDSTUK (de Hooge Collegien van H. H. het kabinet des Konings).

1ste AFDEELING. De Staten-Generaal f 223,305.00; Reis- en verblijfkosten van de leden der Eerste Ka f 27,000.00; schadeloosstelling van de leden der Tw Kamer f 136,000.00; vergoeding der reiskosten van de den der Tweede Kamer f 2,200.00; tractementen van griffiers, van de commissarissen en van de ambten en bedienden enz. f 20,550.00; tractementen van ver kosten vallende op de stenographie f 12,000.00; Bure en localbehoefden en drukwerk voor de Tweede Ka f 25,555.00; aankoop van boeken voor de Tweede Ka f 500.00; buitengewone en noodzakelijke herstellingen de vergaderzaal en aan de meubelen der Tweede Ka Memorie; kosten wegens schadeloosstelling aan getuige deskundigen, krachtens art. 26 der wet van 5 Aug 1850. Memorie.

IIde AFDEELING. De Raad van State f 78,590.00; tractementen van den vice-president, Memorie, de f 60,000.00; Tractementen van den secretaris, de referarissen, de commissarissen van Staat en van de ambten en bedienden f 15,600.00; Bureau- en localbehoefden en drukwerk f 2,990.00.

IIIde AFDEELING. De Algemeene Rekenkamer. f 112,500.00; Tractementen van den voorzitter en van de f 29,000.00; tractementen van den secretaris, de amtenaren, enz. f 78,155.00; Bureau- en localbehoefden en drukwerk f 7,450.00; kosten wegens opruiming archieven f 75.00.

IVde AFDEELING. De Kantelarij der beide Kameren f 68,100.00; als: tractement van den ambtenaar

heid zich kenbaar maakte. Een vermeend onrecht, hem door de Arrondissements-Rechtbank te Zwolle aangeklaagd en later door het Hof aldaar bevestigd, maakte hem eerst woedend en krenkte hem langzamerhand, toen het bij hem eene idee faas werd, zijn zinnen, waartoe ook eene hevige dweepsucht, ten gevolge van separatisme opgevat, niet weinig bijdroeg. Dit dreef hem tot allerlei dwaze daden, en zoo schreef hij aan onderscheidene leden van het vorige Ministerie, en bijzonder aan den Minister van Justitie, hoogstbeledigende brieven, in welke en op welke adres zelfs zij menedigen, landverraders, enz. werden genoemd. Ongeveer een jaar geleden stond hij voor het Provinciaal Gerechtshof in Drenthe terecht, wegens het schrijven, verspreiden en aanplakken op de hoeken der straten te Zwolle, van beledigende, moord-dreigende geschriften tegen den procureur-generaal en andere leden van het Hof aldaar, doch werd toen vrijgesproken op grond, dat hij was lijdende aan monomanie. Zich dezer dagen weder aan eene soortgelijke daad hebbende schuldig gemaakt, werd hij alhier gevankelijk binnen gevoerd, maar ten gevolge eener geneeskundige verklaring, op regterlijk bevel, als volkomen krankzinnig naar elders gebragt.

In de verleden week is te Kloosterveen, nabij en behoorende tot de gemeente Assen, door een veeneigenaar aldaar, die ter jacht ging, eene buitengewoon fraaie, goed gepolijste vuursteen Germaansche strijdbijl gevonden. Een kostbaar voorwerp voor de verzameling van Drentsche oudheden!

Naar wij vernemen, zijn door vele ingezetenen te Meppel adressen opgezonden aan Z. M. den Koning en aan den gemeenteraad, houdende klagen tegen de handelingen der Drentsche Kanaalmaatschappij, speciaal wat betreft het behouden van de hooftregten, spruitende uit het willekeurig onttrekken van het peilwater met de kom der gemeente hunner inwoning in verbinding met het vaarwater der zoogenaamde Poel, alsmede van het recht van doorvaart, om hunne goederen per vaartuig aan wal te kunnen brengen. Met verlangen ziet men de beslissing dier zaak te gemoet.

Men schrijft ons uit BREDA van den 25: De reeds voorlang aangekondigde feesten, ter gelegenheid van het 25jarig bestaan binnen deze stad der Koninklijke Academie voor de Zee- en Landvaart, zijn heden begonnen met de opening van de tentoonstelling van kunst en nijverheid, welke door de Maatschappij van Nijverheid en Kunst, uitgaande van de alhier gevestigde Maatschappij, onder de zinspreuk: *Nijverheid, Vlijt en Eendragt*. Reeds vroegtijdig wapperde de nationale vlag uit alle openbare en bijzondere gebouwen. Des middags ten 1 ure had eene algemeene vergadering van de leden der Maatschappij in de gewone zaal hunner bijeenkomst plaats, welke door den heer Generaal-Majoor-Gouverneur en het verdere personeel der Koninklijke Academie, benevens eenige verdere burgerlijke en militaire autoriteiten werd bijgewoond, en alwaar aan een zestal verdienstelijke werklieden het eermetaal werd uitgereikt wegens meer dan 40jarige trouwe en eedlijke dienst bij een en denzelfden meester of diens opvolger; na afloop waarvan de leden der Maatschappij met de gedecoreerden, voorafgegaan door de beide muziekgezelschappen met hunne vanden en banieren en onder het spelen van het carillon, zich in plegtstigten optogt naar het gebouw der tentoonstelling begaven, die kort daarop in tegenwoordigheid van genante autoriteiten en eene groote schare van belangstellende burgers werd geopend.

Uit de tentoonstelling zamengesteld, alle, als hierboven gezegd, door de Arrondissements-Rechtbank te Zwolle aangeklaagd en later door het Hof aldaar bevestigd, maakte hem eerst woedend en krenkte hem langzamerhand, toen het bij hem eene idee faas werd, zijn zinnen, waartoe ook eene hevige dweepsucht, ten gevolge van separatisme opgevat, niet weinig bijdroeg. Dit dreef hem tot allerlei dwaze daden, en zoo schreef hij aan onderscheidene leden van het vorige Ministerie, en bijzonder aan den Minister van Justitie, hoogstbeledigende brieven, in welke en op welke adres zelfs zij menedigen, landverraders, enz. werden genoemd. Ongeveer een jaar geleden stond hij voor het Provinciaal Gerechtshof in Drenthe terecht, wegens het schrijven, verspreiden en aanplakken op de hoeken der straten te Zwolle, van beledigende, moord-dreigende geschriften tegen den procureur-generaal en andere leden van het Hof aldaar, doch werd toen vrijgesproken op grond, dat hij was lijdende aan monomanie. Zich dezer dagen weder aan eene soortgelijke daad hebbende schuldig gemaakt, werd hij alhier gevankelijk binnen gevoerd, maar ten gevolge eener geneeskundige verklaring, op regterlijk bevel, als volkomen krankzinnig naar elders gebragt.

Maandag, zullen de eigenlijke feesten een aanvang nemen; waartoe sedert eenige weken de noodige toebereidingen zijn gemaakt. De geheele stad is in een lustwarde toestand door het overal met kwistige hand aangelegde groen en verdere versierselen; terwijl ook de toebereidingen tot de algemeene verlichting, die op Maandag den 27sten plaats grijpen, beloven, dat deze op een zoo algemeene en volledige wijze zal geschieden. Op de Markt prijkt een kunst met heelden en groen versierde pyramide en een ander minder fraaie als smaakvolle tempel, in welke gedurende de feesten muziekstukken zullen worden uitgevoerd.

Uit MAASTRICHT wordt ons van den 25sten het volgende geschreven: Een betreurenswaardig ongeluk, hetwelk eene voornamelijk familie dezer stad in de diepste droefheid dompelt, heeft eergisteren avond hier ter stede plaats gehad. De geneesheer Eng. W. J. zoon, in den avond van dien dag bij eene zieke vrouw in het naburig dorp St. Pieter geroepen, nam den kortsten weg, om zich derwaarts te begeven, over den kanaalmuur buiten O. L. V. poort, stortte in het water, naardien het zeer donker was en vreeslijk stortregende. Hij verongelukte op die wijze zonder dat iemand zijn noodgeschrei heeft gehoord, althans hem daarop heeft kunnen te hulp schieten. Van af gisteren morgen werd hij eerst vermist en kreeg men, toen dienzelfden morgen zijne muts uit het kanaal opgehaald en herkend werd, vermoeden van het verongelukken. Nasporingen werden derhalve gedaan, ten gevolge waarvan men zijn lijk den vorigen nacht heeft opgevist. De verongelukte, een moedig — hij heeft daarvan, tijdens de cholera alhier regeerde, de doorslaandste bewijzen gegeven — kundig en menschlievend geneesheer wordt hier algemeen betrouwd. In het bijzonder verliezen de armen, voor wie hij steeds zijne belangloze hulp veil had, in hem een voorname steun.

Ingezonden Stukken.

De Kerkelijke Courant en De Nederlander.
De *Kerkelijke Courant*, die met alle kracht de aanneming der wet op de kerkgenootschappen heeft aangeraden, was reeds bij de overweging der redevoering van den heer GROEN in de Tweede Kamer, waarin deze zijn gevoelen te kennen gaf, dat de regering, krachtens deze wet, de mededeeling van de leer der Kerk zou kunnen vorderen, blijkbaar door schrik bevangen. Kwajijk haren angst kunnende bedekken, haastte zij zich, haar oordeel uit te spreken, dat de Eerste Kamer, in dat geval, aan de kerkgenootschappen eene groote dienst zou doen met de wet te verwerpen, er bijvoegende, dat zij echter met het gevoelen van den heer GROEN niet instemde en het niet in de wet kon lezen.

De *Nederlander* scheen haar op *reigenaardige* wijze te willen geruststellen door zijn antwoord:
"Hieromtrent kan de *Kerkelijke Courant* gerust zijn.
"Niet uit deze wet, zelfs al ware het te artikel met gewijzigd, behoort of behoort de verpligting van den Staat, om naar de leer der Kerk te vragen, te worden ontleend.
"De *beschermers* — dit is eene algemeene en eenvoudige verpligting, die niet tot pligtvervulling, met hetgeen hij behoort te verdedigen, te trekken bekend zijn.
"Het is niet een schrale troost, die der *Kerkelijke Courant* wordt aangeboden, en afschuden zij het zich zelve tracht te ontveinen, uit de wijze waarop zij in haar nummer van 16 September II. op die zaak terug komt, blijkt duidelijk, dat de vrees haar nog niet verlaten heeft. En geen wonder, want de *Kerkelijke Courant* heeft de *Nederlander* behalve volledig en veeleer geschikt om der *Kerkelijke Courant* nog meer schrik aan te jagen. De *Nederlander* behoeft slechts, tot bewijs van het recht van den Staat, om kennis te nemen van de leer der Kerk, de wet op de kerkgenootschappen niet; volgens dat blad ligt dit bewijs reeds opgesloten in het denkbeeld van eenen *beschermers*, en dus in de grondwet zelve.

Intusschen — de *Kerkelijke Courant* bedenke het wel — wat niet behoort of behoort te geschieden kan ligt worden in twijfel getrokken; wat niet bestaat of niet kan geschieden alleen geeft vasten grond van zekerheid, en als men nu naderhand eens ziet, dat het recht van den Staat, tot kennisneming van de leer der Kerk, wel degelijk uit de nieuwe wet behoort en behoort ontleend te worden, wat dan?
Maar De *Nederlander* had zeker goede reden om niet meer te zeggen. Zou toch de anti-revolutionnaire partij wel inderdaad zoo weinig prijs stellen op de onlangs aangenomen wet, als zij dit wil doen voorkomen? Wij gelooven het niet, en vinden daarin juist den grond waarom GROEN reeds vroeger het wetontwerp niet bijzonder prees. Al te groote ingenomenheid daarmede, van zijne zijde had ligtelijk bij de *Kerkelijke Courant* en hare medestanders kunnen werken. Zijn de Groenianen niet zeer te verdedigen, die de anti-revolutionnaire partij hebben laten verschalken. Weldra misschien zullen zij het ipzien en den klaagtoon aanheffen.

Maar hoe zal men dan met eenige houding kunnen afkeuren, wat men eerst met zooveel ijver en blindelings heeft voorgestaan.
Ach, zal men dan wellicht zeggen, hadden wij de armenwet maar terug?

Mijnheer de Redacteur!
Het is niet alleen de Arrondissements-Directeur Kuiper, die zich door ijerige toepassing der belastingwet, bij de landbouwers en andere ingezetenen zoo bemind maakt, als ons blijkt uit het bericht uit 's Heerenloek, opgenomen in n° 99 der Grondwet. Immers in zijn collega van Vleteren te Arnhem vindt ZEd. een waardigen mededinger, zoodat wij zelfs lang zouden aarzelen wien de palm der overwinning in allerlei vitterijen en plagerijen toetekennen. Als een enkel staaltje moge het volgende dienen: In de butschap Lindvelde onder Groenlo zoude van wege de gemeente een nieuw schoolgebouw worden opgetrokken. De boeren verheugd, dat zij die nuttige gelegenheid nu in hunne nabijheid zouden krijgen, en de pogingen van het gemeentebestuur willende stemmen, boden onvervuld aan, om de materialen kosteloos

ter bestemde plaatse te brengen, natuurlijk in de onderstelling dat zij daarvoor hunne werkpaarden moesten gebruiken, hoewel die anders uitsluitend voor den landbouw gebezigd werden. De ambtenaren van s' Rijksbelasting begrepen echter, dat de boeren in dat geval hunne paarden in de belasting besteden moesten. Hierin vonden die eenvoudige lieden echter groot bezwaar en besloten dus maar liever, hanteer paarden eenige dagen rust te gunnen, en zelve de streken op kruitwagens naar de bestemde plaats te vervoeren. Men moet het gezien hebben welken ongelooflijk zwaren arbeid daar gratis werd volbragt: om over de verregaande plagerijen te kunnen oordeelen waaraan voornamelijk de Geldersche landbouwers, van den kant der commissie zijn blootgesteld.

En als wij nu in aanmerking nemen, dat een en ander dient om de belastingen meer productief te maken, dan verwondert het ons zeer dat ZEd. de Minister van Financien niet reeds een paar ordelintjes voor die buitengewoon ijverige dienaren der schatkist heeft aangevraagd. Wij leven immers weer in de gulden eeuw van decoratie en ridderorden.

Zutphen, den 20 September 1853. N.

Advertentiën.

AANZIEDING TOT VERMINDERING.
Zoolang de geringe voorraad staat, zal de Uitgever P. A. DE JONG te Arnhem, aan de eerstverlangende afleveren:

Historisch en Romantisch ALBUM.

UITGEZOCHTE LEKTUUR
VOOR DEN
BESCHAAFDEN STAND.
Uitgegeven door eene vereeniging van
Vaderlandsche Schrijvers.

Zes Boekdeelen, Geïllustreerd met meer dan 70 keurige
Staalgravuren van beroemde Meesters, te samen
meer dan 2450 pag. druks bevattende.

Voor f 9 in plaats van f 24.

Het Historisch en Romantisch Album bevat eene Keurlezing van hetgeen op het gebied der Geschiedenis, Land- en Volkenkunde enz. voortvalt, eene uitgezochte verzameling van Romans, Verhalen en Novellen, alles bewerkt door de eerste Schrijvers, terwijl de platen, allen staalgravuren, naar beroemde oude en hedendaagsche schilderijen zijn vervaardigd. (115)

PENSIUNNAAL

VOOR
R. C. JONGE HEEREN TE ZEVENBERGEN.

De Ondergetekende neemt de vrijheid, Ouders en Voogden ter kennis te brengen, dat tegen 15 October op zijne Inrigting nog eenige jongelingen kunnen geplaatst worden.

Inlichtingen zijn te bekomen bij den WelEerwaarden Heer A. J. van Meerwijk, Pastoor der Gemeente en bij den Onderwijzer (116)

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 27 September 1853.

Nederland.	Rusland.
Ned. W. Schuld 100 1/2	Hopel 1798/1816 5 107 1/2
Dito 1816/1820 98 1/2	Dito 1820/1829 5 106 1/2
Dito 1820/1830 98 1/2	Cert. 1831/1838 5 100 1/2
Amst. Syndic. 3 1/2	Dito Dito 4 1/2
Maand. Maats. 4 1/2	Dito Dito 4 1/2
Belgie.	Dito Dito 4 1/2
Certificaten 2 1/2	Dito Dito 4 1/2
D ^o Rothschild 2 1/2	Dito Dito 4 1/2
Frankrijk.	Dito Dito 4 1/2
Obligatien 3	Dito Dito 4 1/2
Spanje.	Polen.
Nieuwe 1 21 1/2	Obligatien 4 84 1/2
Dito Buitel. 3	Oostenrijk.
D ^o Binnenl. 3 41 1/2	Metalliek 5 78 1/2
Bew. Sp. Com. 5 1/2	Dito bet. Amst. 5 92 1/2
Amort. Schuld 4 1/2	Dito letter B 5 92 1/2
Portugal.	Dito 1847 5 40 1/2
Londen nieuwe 3 37 1/2	Dito 1851/1852 2 1/2 40 1/2
Dito nitgest. 4	
Mexico, te Londen 3 pct. 22 1/2	Dito Ontb. 22 1/2
Gran. te Londen Uitg. 3 1/2	Peru 4 1/2 pct. 69 1/2

Aanvankelijk waren de prijzen bij zeer geanimeerd handel over het algemeen hooger, doch bij de sluiting blijven dezelfde weder als gisteren door veelvuldige verkoopers, welke later in alle fondsen bewerktellig werden.

LONDEN, Maandag 26 Sept. Consols 92; 4 pct. Holland 96; 2 1/2 pct. dito 61 1/2; Mexiko 23 1/2; 1 pct. Spanje 21 1/2; Komité-Bewijzen 5 1/2; Portugal 42.

De markt aanvankelijk meer geanimeerd, sluit algemeener weder laauwer. Granen zijn 6 sh. gesezen.

Bij JOH. NOMAN EN ZON, te 's Gravenhage